

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

सूचना

“आर्थिक सशक्तिकरणसहिकतको सामाजिक जागरण: ग्रामीण तथा शहरी महिलाको जीवनस्तर रुपान्तरण”

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

वर्ष : २६ अङ्क : २२१ पृष्ठ ४ बिर्तामोड वि.सं. २०७८ असार २२ गते मंगलवार (Tuesday, July 6, 2021) नेपाल सम्वत् १९४१ Web : www.purwanchaldaily.com मूल्य रु : ५/- भारतमा भाडु : ४/-

सट्टेबाजी गर्ने ८ जना पक्राउ

भापा, असार २१। युरोप-२०२० लगायतका खेलहरूमा सट्टेबाजी गर्ने आठ जनालाई नगदसहित प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

युरोप र अमेरिकामा सञ्चालन भइरहेको युरोप-२०२० र कोपा अमेरिका कप फुटबल खेलमा अनलाइनमार्फत बाजी राख्दा जितिन्छ भन्ने विश्वास दिलाई प्रलोभनमा पाउँदै रकम असुली गर्ने ८ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो।

पक्राउ परेकाहरूको साथबाट सट्टेबाजीमा प्रयोग भएका मोबाइल र नगद बरामद भएको छ। उनीहरूलाई मुलुकी अपराध संहिता २०७४को दफा १२५को उपदफा ४ बमोजिम कसुरमा सजाय हुने बताइएको छ। पक्राउ परेका काठमाडौं-४ सुकेश्वर वस्ने राजेन्द्र श्रेष्ठ, काठमाडौं-१९ ढोकाटोल वस्ने जीवन लामा, पर्सा विरगञ्ज-७ घर भई हाल कुलेश्वर वस्ने सुरज टिवडवाल, भारत विहार

पुर्विचम्पारण जिल्ला रक्सौल घर भई हाल कुलेश्वर वस्ने अशोक कुमार गुप्ता, जिल्ला चितवन खैरहनी- ५ टरौली घर भई हाल धापासी वस्ने गोविन्दप्रसाद आचार्य, भारत हरियाना विवरनी जिल्ला घर भई हाल इन्द्रचोक वस्ने राजेशकुमार अग्रवाल, भारत राजस्थान भुनभुन जिल्ला सुरजगढ घर भई हाल क्षेत्रपाटी वस्ने सुचिंत डालमिया अग्रवाल र जिल्ला मोरङ विराटनगर-७ घर भई मस्टोल वस्ने अमरनाथ गुप्ता रहेका छन्।

त्यस्तै नेपाल प्रहरीले रु. ४५ लाख जरिवाना ठहर भएपछि फरार रहेका एक व्यक्तिलाई पक्राउ गरेको छ। प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरो (सिआइबी) ले बैकिङ कसुर मुद्दामा उच्च अदालत पाटनले रु. ४५ लाख जरिवाना गरेपछि फरार रहेका ललितपुर महानगरपालिका-१ कुपण्डोलका ५० वर्षीय शिशिर शम्शेर जबरालाई पक्राउ गरेको हो।

ब्यूरोका प्रवक्ता एवम् प्रहरी उपरीक्षक श्यामकुमार महतोले उच्च अदालत पाटनको वि.सं. २०७७ माघ २६ को फैसलापछि १० दिन कैद र विगो बमोजिम रु. ४५ लाख जरिवानापछि फरार रहेका जबरालाई आज काठमाडौंको बिजुली वजारबाट पक्राउ गरिएको जानकारी दिए।

पक्राउ परेका उनले आफ्नो नविल बैंकको खातामा पर्याप्त मौज्जात नहुँदा नहुँदै विभिन्न व्यक्तिलाई भुक्तियानमा पारी चेक दिएर बैकिङ कसुरजन्य अपराध गरेका थिए। उच्च अदालतले उनलाई बैकिङ कसुर तथा सजाय ऐन २०६४ को दफा ३ (ग) बमोजिमको कसुरमा दफा १५ (१) बमोजिम उल्लेखित सजाय हुने गरी फैसला सुनाएको थियो। पक्राउ परेका उनलाई फैसला कार्यान्वयनका लागि आज ललितपुर जिल्ला अदालतमा पेश गरिएको प्रवक्ता महतोले बताए।

सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम

विपन्नलाई छानो फेर्न सक्स

पार्थ मण्डल

भापा, असार २१। अन्दाजी ७४ वर्षीय वृद्ध सञ्चालन राई फुसको छानो फेरेर बर्खा अर्थात् पानी नचुहिने नयाँ घर बनाएर बस्नु भन्दै निकै खुशी थिए। इलामको रोङ गाउँपालिका-४ ओभेली टोल निवासी वृद्ध राईले मनशुन शुरु हुनुअघि नै फुसले बनाएको खरको भुप्रो भत्काएरमाथि जस्तापाता (टिना) र बरिपरि चिन्ना हालेर नयाँ घर बनाउने योजनाका साथ काम शुरु गरे।

सरकारले सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम अन्तर्गत विपन्न तथा असहाय परिवारको पहिचान गरी पुराल र खरको छाना घर भएका परिवारलाई ५० हजार दिने भएपछि गाउँपालिकाले उनको नाम छानो फेर्नमा दर्ता गरायो। गाउँपालिकाबाट नयाँ घर बनाएर बापत ५० हजार आउने आशामा उनले बस्दै आएको खरको भुप्रो भत्काए। उनले ऋणपान गरेर घर बनाउने काम शुरु गरे। तर, घर बनाउँदै जाँदा उनको बैङ्क खातामा पैसा नआएपछि उनी अहिले निराश बनेका छन्। 'बस्दै आएको भुप्रो भत्काएर घर बनाउन थालेँ, तर पैसा पाइएन'- उनले भने- 'अब यो बर्खा कसरी कटाउने होला, गाउँपालिकाले कहिले पैसा दिने हो र घर बनाउला त्यसको पनि अतोपतो छैन।'

यता घर बनाउने पैसा माग्दै वृद्ध राई दिनमा एकपटक आफूलाई भेट्न घरमै आइपुगे गरेका गाउँपालिका उपाध्यक्ष चन्द्रकला राईले बताइन्। कान कम सुन्ने, असहाय उनको पीडा देखेर आफूलाई पनि हीनताबोध भइरहेको गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष राईले बताइन्। उनलाई गाउँपालिकाले तीन दिनअघि मात्र पहिलो किस्ता बापतको ३० हजार रकम दिएको उनले बताइन्। भुप्रो भत्काएर घर बनाउनुहोस्,

सरकारले पैसा दिन्छ भनेपछि उनीसहित सबै विपन्न परिवारले घर बनाउन थालेका हुन्- उनले भनिन्- 'सरकारले पर्याप्त पैसा नपठाउँदा अहिले गाउँपालिकाभरि छानो फेर्न सबै विपन्न परिवारको अवस्था उस्तै छ।' रोङ गाउँपालिका-६ निवासी अन्दाजी ६० वर्षीय होमबहादुर लाप्चाको अवस्था पनि त्यस्तै छ। गाउँपालिकाले उनको नाम पनि छानो फेर्नमा दर्ता गर्‍यो। तर, घर बनाउने थप पैसा सरकारले गाउँपालिकालाई नपठाएको जानकारी पाएपछि उनले घरको छानो फेर्न आँट नै नगरी त्यतिकै बसिरहेका छन्।

सोही वडा निवासी ३६ वर्षीय केशर सापकोटाले घरको छानो फेरेर बसिरहेका छन्। उनले पहिलो किस्ता ३० हजार पाइसकेको छन्। उनी दोस्रो किस्ता २० हजार माग्दै गाउँपालिका धाइरहेका छन्। त्यस्तै सोही वडाका ५८ वर्षीय मनबहादुर राईले जसोतसो घर बनाउन शुरु गरेर पहिलो किस्ता पाए, दोस्रो किस्ता नपाउँदा उनले पनि जस्तापाता फेर्न सकेका छैनन्। घर बनाउन कर्जा लिएका उनी थप समस्यामा परेका छन्। एकातिर कोरोना कहर अर्कोतिर घर बनाउने कर्जा तिर्न नसक्दा उनी पीडामा रहेको

रोङ-६ नम्बर वडाध्यक्ष मणिकुमार स्याङ्को (सुवास)ले बताए। सरकारले सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रममार्फत विपन्न परिवारको छानो फेर्न कार्यक्रम त ल्यायो, तर बजेट नपठाउँदा सरकारको यो कार्यक्रम पनि ओभेलमा पर्ने सम्भावना बढ्यो- वडाध्यक्ष स्याङ्कोले भने- 'गाउँपालिकाले छनौट गरेर छानो फेर्न लगाएको विपन्न परिवारको अपुग रकम सरकारले तुरुन्त पठाउनुपर्छ।'

५० हजारमा छानो फेरेर घर बनाउन लगाउँदा विपन्नलाई थप आर्थिक सङ्कट देखिएकोले सरकारले एक विपन्न परिवारलाई कम्तीमा एक लाख रूपैयाँसम्म दिनुपर्ने उनको माग छ। सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम अन्तर्गत गाउँपालिकाले छानो फेर्न १४६ विपन्न परिवारको छनौट गरेको थियो। त्यसका लागि ७३ लाख बजेट सरकारले पठाउनु पर्ने गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष राईले बताइन्। उनका अनुसार सरकारले गाउँपालिकालाई पहिलोपटक २० लाख ९९ हजार र दोस्रोपटक ३४ लाख ५६ हजार बजेट पठाएको थियो। आर्थिक वर्ष सकिन लाग्दा अझै १७ लाख ४५ हजार अपुग रहेको उनको भनाइ छ। इलामको रोङ गाउँपालिकामा मात्रै यो समस्या देखिएको होइन।

चार जिल्लामा १५ हजार ८६१ विपन्न छनौट
साविक मेची अञ्चलका चार जिल्ला भापा, इलाम, पाँचथर र ताप्लेजुङमा सञ्चालित सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रममा १५ हजार ८६१ लाभग्राहीले सम्बन्धित जिल्लाको पालिकासँग सम्झौता गरेको सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना भापाका प्रमुख राजेन्द्र खतिवडाले जानकारी दिए। आयोजना कार्यालयको तथ्याङ्क अनुसार ताप्लेजुङ जिल्लाको फक्ताङलुङ गाउँपालिकाका २४५, (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

डुबेर र लडेर तीन जनाको मृत्यु

सुनसरी, असार २१। सुनसरीको कोशी गाउँपालिका-५का अजल मियाका ९ वर्षीय छोरा इर्फान मियाको पानी जमेको खाल्डोमा डुबेर मृत्यु भएको छ।

घर नजिकै खेल्ने क्रममा सोही स्थानमा रहेको पानी जमेको खाल्डोमा अचानक डुबेका बालक मियाको उपचारको क्रममा जिल्ला अस्पताल इनरुवामा मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुनसरीले जनाएको छ।

उता उदयपुरको रौतामाई नगरपालिका-४ माल्वासेका १३ वर्षीय बालक विशाल साकीको भीरवाट लडेर मृत्यु भएको छ। घर नजिकै रहेको जंग्रेडाँडा भीरमा बाखा चराउन गएका बालकको आइतवार सोही भीरवाट लडेर मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय उदयपुरले जनाएको छ।

त्यस्तै सोलुखुम्बूको खुम्बुपासाङ लाम्हु गाउँपालिका (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

लक्ष्मी मावि प्रकरण

टेण्डर प्रक्रिया नै त्रुटीपूर्ण

भापा, असार २१। कचनकवल गाउँपालिका-६ विनियानीस्थित लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालयले सार्वजनिक खरिद ऐनको धज्जी उडाउँदै नीति नियम भित्रेर दर्ता नभएको फर्मलाई टेण्डर स्वीकृत गरेको छानविन समितिले ठहर गरेको छ।

लक्ष्मी माविले नियम विपरीत टेण्डर स्वीकृत गरेको खुलासा शीर्षकमा पूर्वाञ्चल दैनिकमा समाचार प्रकाशित भएपछि कचनकवल गाउँपालिकाको शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखाका प्रमुख छवि बस्नेत नेतृत्वमा गएको तीन सदस्यीय छानविन समितिले सोमवार विहान विद्यालय पुगेर टेण्डर प्रक्रिया सम्बन्धी सम्पूर्ण खातापाता जाँच गरेको थियो।

प्रधानाध्यापक बुढायोकी

खातापाता जाँच गर्दा विद्यालयले दर्ता नभएको मेघा नाम गरेको फर्मलाई सार्वजनिक खरिद ऐन विपरीत टेण्डर स्वीकृत गरेको देखिएको शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखाका प्रमुख बस्नेतको दावी छ।

'विद्यालयको टेण्डर प्रक्रियामा नै त्रुटि

देखियो'- शाखा प्रमुख बस्नेतले भने, टेण्डर प्रक्रिया सम्बन्धी सम्पूर्ण प्रमाणित कागजात लिएर आएका छौं, अब छानविन समितिले त्यही आधारमा लिखित प्रतिवेदन तयार पारेर गाउँपालिकालाई बुझाउने छ। त्यसपछि गाउँपालिकाले विद्यालयलाई गर्ने कारवाही प्रक्रिया अघि बढाउने उनले बताए। छानविन समितिका सदस्य तथा गाउँपालिका इन्जिनियर अमित ढुङ्गानाका अनुसार विद्यालयको टेण्डर प्रक्रिया धेरै त्रुटी देखिएको छ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिको बैठक बसी निर्णय गरेर खुलाइएको १५ दिने सिलबन्दी बोलपत्र (कोटेसन) आन्धान विद्यालय र गाउँपालिकामा मात्र टाँस गरेको (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

बास्मती धानको व्यावसायिक खेती

भापा, असार २१। पकाउँदा र भोजन गर्दा समेत मगमग वास्ना चल्ने स्वादिष्ट बास्मती चामललाई संरक्षण गर्ने ध्येयले राष्ट्रिय खाद्य बैंक कम्पनीले मुलुकका विभिन्न जिल्लामा बास्मती धानको व्यावसायिक खेती शुरुवात गरेको छ।

भापा, कैलाली, बर्दिया र कास्कीलगायतका जिल्लामा यस वर्ष ५०० विगाहा जग्गा भाडामा लिएर कम्पनीले बास्मती धानको बीउ रोप्न शुरुवात गरेको कम्पनीका अध्यक्ष शंकरनाथ उप्रेतले बताए। कम्पनीले भापाको गौरादह नगरपालिका वडा नं. २ र ७ मा ५० विगाहा जग्गा लिजमा लिएर बास्मती धानको खेती शुरु गरेको छ।

शनिवार सयभन्दा बढी रोपाहार लगाएर परम्परागत रूपमै धूमधामका साथ रोपाइ गरेको थियो। स्थानीय १३ किसानको श्रविगाहा जमिन प्रतिविगाहा बार्षिक रु. ३५ हजारका दरले भाडामा लिइएको उनले जानकारी दिए। आगामी वर्षदेखि (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

सार्वजनिक यातायात खुल्ला

भापा, असार २१। कोरोना महामारीका कारण बन्द रहेका सार्वजनिक यातायातका साधन सञ्चालन हुने भएका छन्।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय भापामा आइतवार बसेको डीसीसीएमसीको बैठकले निपेधाज्ञा खुकुलो बनाउँदै जोर-विजोर प्रणाली अपनाएर सार्वजनिक यातायातका साधन सञ्चालन हुन दिने निर्णय गरेपछि सार्वजनिक यातायात सञ्चालन हुने भएका हुन्। सार्वजनिक बससहित अन्य सवारीसाधन जोर-विजोर प्रणाली अनुसार भापा, मोरङ, सुनसरी र इलाम जिल्लामा स्वास्थ्य सुरक्षाको मापदण्ड अपनाएर चलाउन पाउने निर्णय गरिएको प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्रवणकुमार तिमिल्सिनाले जानकारी दिएका छन्।

त्यस्तै बजार तथा पसलको हकमा व्यवसायीले विहान ६ बजेदेखि बेलुका ५ बजेसम्मका लागि सञ्चालन गर्न पाउने निर्णय गरेको छ। होटल तथा रेष्टुरेन्टहरूले टेक-अवे सेवा बेलुका ५ बजेसम्म सञ्चालन गर्न पाउने निर्णय गरिएको प्रमुख जिल्ला अधिकारी तिमिल्सिनाले बताए। निपेधाज्ञा असार

३१ गतेसम्मका लागि खुकुलो बनाउँदै कायम गरिएको छ।

निर्णयमा के के छ ?

- सर्वसाधारणका लागि:-**
क. अत्यावश्यक कामका लागि वाहेक कुनै पनि व्यक्ति घर बाहिर ननिस्कने। खाद्य पदार्थ खरिद लगायत अन्य कामका लागि घरबाट बाहिर निस्कँदा अनिवार्य मास्कको प्रयोग गर्ने, सामाजिक दुरी कायम गर्ने र कुनै पनि भीडभाड नगरी स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डको अनिवार्य पालना गर्ने।
ख. हाट बजार, मेला, जात्रा, महोत्सव, पार्टी, भोज लगायत भीडभाड हुने कार्य नगर्ने नगराउने।
ग. कोरोनाको लक्षण देखिएमा वा त्यस्तै प्रकारका कुनै स्वास्थ्य समस्या देखिएमा तुरुन्तै नजिकको स्वास्थ्य संस्था वा स्थानीय तहको आइसोलेसन सेन्टरमा सम्पर्क राख्ने।
- कार्यालय सञ्चालन सम्बन्धमा:-**
क. सरकारी, सार्वजनिक संस्थान, वीमा लगायतका कार्यालयहरूले स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डको पूर्ण पालना गरी/ गराई भीडभाड नगरिकन आलोकालो

प्रणाली अवलम्बन गरी सेवा प्रवाह गर्ने।
ख. सरकारी, सार्वजनिक संस्थान, बैंक तथा वीमा लगायतका कार्यालयका कर्मचारीहरूले कर्मचारी परिचय-पत्रका आधारमा सरकारी तथा निजी सवारी साधनमा आवतजावत गर्न पाउने।

३. बैंक/वित्तीय संस्था सम्बन्धमा:-
क. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले बैकिङ कारोबार स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डको अनिवार्य पालना गरी/गाराई सञ्चालन गर्ने।

४. पसल तथा व्यवसाय सञ्चालन सम्बन्धमा:-
क. औषधि र स्वास्थ्य सामग्री, इन्धन (पेट्रोल/डिजल स्टेसन, एलपी ग्यास) वाहेक अन्य पसल तथा व्यवसाय पूर्ण रूपमा बन्द गर्ने तर खाद्यान्न, फलफूल, तरकारी, माछामासु, दूध डेरी, पुस्तक, हाईवेयर तथा निर्माणजन्य सामग्री, इलेक्ट्रोनिक, टेलरिङ्ग, ड्राईक्लिनर्स, लताकपडा, जुता चप्पल, सुनचाँदी, कस्मेटिक, भाँडा, गाडी/मोटरसाइकल शोरूम, प्लास्टिक तथा मेसिनरी, फर्निचर पसल विहान ६:०० बजेदेखि दिउँसो ५:०० बजेसम्म सञ्चालन गर्न पाइने। माथि उल्लेखित पसलहरू

सञ्चालन गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डको अनिवार्य पालना गर्ने/गराउने, सोको प्रभावकारी अनुगमन सम्बन्धित स्थानीय तह, स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघ तथा स्थानीय प्रहरी इकाइहरूले गर्ने।

ख. होटल तथा रेष्टुरेन्टहरूले बेलुका ५:०० बजेसम्म सामाजिक दुरी तथा स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डको अनिवार्य पालना गर्ने गरी सञ्चालन गर्न पाउने। बेलुका ५:०० बजेपछि टेक-अवे सेवा मात्र सञ्चालन गर्न पाइने।

ग. मलखाद, वीऊ-विजन, कुखुराका चल्ला, दाना, पशुपक्षीका आहार लगायत कृषि सम्बन्धी पसल स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डको अनिवार्य पालना गरी विहान ६:०० बजेदेखि दिउँसो ५:०० बजेसम्म सञ्चालन गर्न पाइने।

घ. मोटर बर्कशपहरूले स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डको अनिवार्य पालना गरी न्यूनतम कामदारहरूको उपस्थितिमा विहान ६:०० बजे देखि दिउँसो ५:०० बजेसम्म सञ्चालन गर्न पाउने। (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

बिर्ता आयुर्वेद एण्ड फिजियोथेरापी सेन्टर. अप्टाङ्क आयुर्वेद फार्मसी

दैनिक ओपीडी, क्षारसूत्र, पायलस, फिसर, फिस्टुला, हाडजोर्नी, प्यारासाइसिस, तथा, माइग्रेन तथा अन्य जुनसुकै रोगको उपचारको लागि सम्पर्क : ९८०६००३१३/०२३-५९०१६६

बाल्मीकि एजुकेशन फाउण्डेशन बिर्तामोडको विद्यार्थी भर्ना सम्बन्धी सूचना

शैक्षिक सत्र २०७८का लागि यस बाल्मीकि एजुकेशन फाउण्डेशनमा नर्सरीदेखि कक्षा ८ सम्मका लागि नयाँ विद्यार्थी भर्ना सुलेको सटपुर्ण अभिभावकहरूमा सहर्ष जानकारी जराउँदछौं।

भर्ना आवेदन फारम विद्यालय प्रशासनबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ।

भर्ना: २०७८ असार ६ गते आइतवारदेखि। समय : विहान १० बजेदेखि १ बजेसम्म

विस्तृत जानकारीका लागि बिर्तामोड-१, भापा ०२३-५४०१५५/ ५४२२२० बाल्मीकि एजुकेशन फाउण्डेशन

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

पुस्तकमा लापरवाही नगर

नयाँ शैक्षिक सत्र शुरू हुनुपर्ने समय पौने तीन महिना पछि परिसकेको छ । बैशाखबाटै शुरू हुनुपर्ने शैक्षिक सत्र असार २१ बितिसक्दा औपचारिकरूपमा शुरू भएको छैन । भौतिकरूपमा पठन-पाठन शुरू गर्न अझै एक महिना ढिलो हुनसक्ने अनुमान गर्न गाह्रो छैन । कोरोना भाइरसको संक्रमणका कारण गत वर्षको चैत महिनादेखि अवरुद्ध जस्तै भएको शैक्षणिक क्रियाकलाप अनलाइन कक्षाबाट पूर्ण नहुने तथ्य प्रमाणित भइसकेको छ । त्यो भन्दा पनि महत्वपूर्ण कुरा सम्पूर्ण विद्यार्थीहरू अनलाइन कक्षाको पहुँचमा छैनन् । त्यसका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरू मोबाइल, ल्यापटप वा कम्प्युटर, इन्टरनेट, विद्युत लगायतका प्राविधिक पक्षका अभाव र अनियमितताले सरकारले निर्देश गरेको वैकल्पिक सिकाइ निरर्थक नै रह्यो । महामारीका कारण बन्द भएको शैक्षिक गतिविधि कहिले पूर्ववत अवस्थामा फर्किन्छ भन्न सकिने अवस्था छैन । किनकि भाइरस नयाँ भेरियन्टको स्वरूपमा परिवर्तन भइ बिस्तार हुन थालेको छ ।

विद्यालयदेखि विश्वविद्यालयसम्मका शैक्षिक क्रियाकलापहरू अवरुद्ध भएको लामो समय बितिसकेको छ, तर त्यसको भरपर्दो विकल्प खोज्न शिक्षा प्रकाशन गर्ने संस्था जनक शिक्षा सामग्री केन्द्रले अत्यावश्यक सेवा प्रवाह गर्ने संस्थाका रूपमा बन्दाबन्दी र निषेधाज्ञाकाबीच पनि प्रकाशन र वितरणको काम जारी राख्यो । त्यस अनुसार जिल्ला-जिल्लाका बिक्रेतामार्फत वितरण पनि गरियो । ती पुस्तकमा पछिल्लो समय देशको भूगोलमा समावेश गरिएको भनिएको पश्चिम नेपालको लिम्पियाधुरा, लिपुलेक र कालापानी क्षेत्र समेटिएको नक्सा समेटिएन । जबकि संसदबाट संविधान संशोधन गरी नेपालको राजनीतिक नक्सामा विगतमा छुटाइएका ती क्षेत्र समेटेर नयाँ नक्सा सार्वजनिक गरिएको थियो । वि.सं. २०७७ जेठ ७ ते भूमि व्यवस्था तथा सहकारी मन्त्रालयले सार्वजनिक गरेको नक्सा पाठ्यपुस्तकमा समावेश गरिनुपर्नेमा जनक शिक्षाले विगतकै आधारको नक्सासहितको पुस्तक प्रकाशन गर्‍यो ।

पाठ्यपुस्तक प्रकाशनको अनुमति दिने संस्था, शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय र पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले समयमा निर्देशन नदिँदा पाठ्यपुस्तक त्रुटिपूर्ण प्रकाशन भयो । पुरानै नक्सा प्रकाशन भएको भन्दै व्यापक विरोधपछि पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले त्यही असार १३ गते जरुरी सूचना जारी गर्दै नयाँ नक्सा प्रकाशन गर्न निर्देशन दियो । तर, यतिबेलासम्म जिल्ला-जिल्ला पुगिसकेका पुस्तक संशोधन गर्न सम्भव छैन भने बाँकी रहेका पुस्तकमा बेग्लै पृष्ठ थप गरेर नयाँ नक्सा समेटिएको छ । यसले देशभरका लागि आवश्यक एक करोड ८४ लाख पुस्तकमध्ये अब ५४ लाख प्रति मात्र प्रकाशन हुन बाँकी छ । 'जब भयो राति...' उखान चरितार्थ गर्ने सरकारको यस्तै लापरवाहीले ठूलो क्षति व्यहोर्नुपर्ने निश्चित जस्तै भएको यो एउटा उदाहरण हो । सरकार केवल सत्ता रक्षाका लागि संघर्षरत रहेका कारण कामको प्राथमिकतामा नपर्दा यसको दरगामी असर हाम्रो विपक्षमा हुनसक्छ । त्यसैले कामको प्राथमिकता छुट्याउन सरकार गम्भीर हुनुपर्दछ ।

जबजको सान्दर्भिकता घटेको छैन

उद्यम मैनाली

जननेता मदन भण्डारीको स्मरण केवल औपचारिकताको विषय होइन । मदनका देनहरू आधुनिक नेपाली राजनीतिको मेरुदण्ड भइसकेका छन् भन्दा अत्युक्ति हुँदैन । राजा, पञ्च र कांग्रेसको दबदबालाई दहो चुनौति दिँदै भण्डारीले आजको एमालेलाई दिएको विचार, जनाधार र सदाचारको बलियो जग पृथ्वीनारायण शाहले सानो पर्वत राज्य गोर्खालाई थमाइदिएको सौभाग्यको समतुल्य छ ।

नेपालमा पनि पाँचौँ महाधिवेशनमा आएर तत्कालीन एमाले पार्टीले जनताको बहुदलीय जनवाद भन्ने सिद्धान्तलाई आफ्नो मार्गदर्शक सिद्धान्त बनायो । यो सिद्धान्तले हामी कम्युनिस्ट भए पनि डेमोक्रेसी नै हो भनेर प्रमाणित गर्‍यो । डेमोक्रेसी हनु आपत्ति होइन । तर, जनवाद भनिसकेपछि कम्युनिस्ट पार्टीको लिङ्गशील हुन्छ । सबै पार्टी र विचारलाई कम्युनिस्टले नेतृत्व गर्छन् । तर, नेपालमा सिद्धान्तले जनवाद भने पनि यथार्थमा जनवाद भने भएन ।

जनवाद अनुसार कम्युनिस्ट पार्टीले नेतृत्व लिन सकेनन् । नेतृत्व लिन नसक्नुको मुख्य कारण जनताको बहुदलीय जनवाद (जबज)ले निर्वाचनलाई केन्द्रमा राख्नु नै हो । जबजमा जनवाद, कम्युनिस्टको डोमिनेन्सभन्दा बढी निर्वाचन हावी भयो । १४ वटा विशेषतासहित सार्वजनिक गरिएको जबज दस्तावेजमा जबज आफैँमा एउटा विशेषता हो भनिएको छ ।

निर्वाचनको शक्ति र त्यसको निर्णयलाई सर्वस्वीकार्य ठान्नु भनेको बेलायतको वेस्ट मिनिस्टर मोडल हो, अर्थात् हाम्रा कम्युनिस्ट पार्टीले वेस्ट मिनिस्टर मोडललाई स्वीकार गरे । निर्वाचनमा जसले जित्छ, त्यही सत्तामा आउने कुरा स्वीकारे । तर, जनवादले यो कुरा स्वीकार गर्दैन । संविधानको सर्वोच्चता, बहुदलीय प्रतिस्पर्धा, खुल्ला समाज, पृथकीकरण, मानवअधिकार जस्ता विषय जबजमा समेटिएका छन् । यी जम्मै विशेषता वा विषय बेलायतको वेस्ट मिनिस्टर मोडलबाट सापटी लिइएका हुन् ।

जबजमा बहुमतको सरकार । अल्पमतको प्रतिपक्ष । विदेशी पुँजी र प्रविधि । सामन्तलाई

होइन । कुनै भयंकर ठूलो दस्तावेज होइन । जबज भन्ने दस्तावेज लेख्ने मदन भण्डारी आफ्नो समयका पपुलर नेता थिए । माथो भाषण गर्थे । हकी स्वभावका थिए । तर, उनले लेखेको यो सिद्धान्त भने कम्युनिस्ट सिद्धान्त होइन । नेपाली क्रान्तिको अगुवाइ गर्न सक्षम पार्टी बन्न सक्नुमा एमालेले बोकेका विशेषता र आधारमाथि भण्डारी यसरी प्रकाश पार्नुभएको छ :

(१) सर्वप्रथम हाम्रो पार्टीको सिद्धान्तनिष्ठता, रचनात्मकता र गतिशील जनदिशा, खुला हृदयी, आत्मलोचक र क्रान्तिकारी साहासिकता, पार्टीलाई एकताबद्ध राख्ने र कार्यकर्ता परिचालन गर्ने कुरामा दिइएको जोड तथा सिंगो

सहभागी हुनु । पार्टीको वरिपरी गोलबन्द गर्ने क्षमता राम्रो हुनु ।

(४) जनताबाट, बन्धु पार्टीका अनुभवहरूबाट र आफ्नै पुराना अनुभवहरूबाट सिक्ने अठोट हुनु ।

(५) क्रान्तिकारी काममा समर्पित भएर लामो, आन्दोलनका उतार चढाव, अनुकूलता, प्रतिकूलता जस्ता सबै बेलायता उत्साहपूर्वक र अविचलरूपमा लागिरहने दृढता हुनु ।

(६) आफ्ना विचार र कामको समीक्षा गर्ने, तिनीहरूमा रहेको गुणदोष केलाउने, गल्ती कमजोरीहरू खोज्ने र तिनीहरूलाई सच्याउने तत्परता तथा साहस हुनु ।

(७) व्यक्तिगत हितलाई पार्टी हितको मातहतमा राख्ने र पार्टी हितलाई क्रान्ति र जनताको हितको मातहतमा राख्ने दृष्टिकोण र व्यवहारमा जोड दिनु ।

(८) पार्टी एकतालाई सर्वोपरी महत्त्व दिने, खास गरी फुट र विभाजनले क्षतिग्रस्त भएको कम्युनिष्ट आन्दोलनलाई पुनर्गठित गर्ने महान् दायित्वलाई मुख्य महत्त्व दिएर सिद्धान्तनिष्ठ पार्टी एकतालाई सर्वोपरी महत्त्व दिने भावना भएको पार्टी चरित्र कायम गर्नु ।

(९) जनताप्रति, पार्टीप्रति, आफ्ना क्रान्तिकारी सिद्धान्तहरूप्रति आत्मविश्वास राख्ने र स्वतन्त्रतापूर्वक कार्य गर्ने मनोबल हुनु ।

(१०) देश र जनताका शत्रुहरूप्रति तीव्र वर्गघृणा हुनु ।

(११) क्रान्तिलाई सहयोग गर्ने र जनताको हित हुने कुनै पनि स्वतन्त्र र नयाँ नीति, कार्यनीति लिनुपर्दा निःसर्कोच र जनताको बीचमा खुला हृदयले जाने शैली हुनु ।

(१२) विचार र काममा पार्टीव्यपरीरूपमा एकरूपता कायम गर्नु, नीति र निर्णय लिइसकेपछि तिनीहरूको कार्यान्वयनमा समान भावना र उत्साह लिएर सिंगो पार्टी दृढतापूर्वक जुट्नु ।

क्षतिपूर्ति दिने कुरा लेखिएका छन् । यी सबै विशेषता वेस्ट मिनिस्टरबाट सापटी लिइएका हुन् । अर्थात् जबजले कम्युनिस्टको खोलामा पुँजीवादी संसदीय व्यवस्था अँगाल्यो । जबजका सबै विशेषता/मर्मसँग पुँजीवादी संसदीय व्यवस्था हुँदैछ । पुँजीवादी संसदीय व्यवस्थाभन्दा फरक छैन जबज । त्यसैले जबज भन्ने दस्तावेज नौलो दस्तावेज

पार्टीको क्रान्तिकारी आशावाद यसका प्रमुख तत्व हुन् ।

(२) देश, जनता र क्रान्तिको हितका निमित्त काम गर्दा बाटामा आइपर्ने जस्तासुकै कठिनाई र जोखिमहरूलाई पनि फेल्ने कार्यकर्ताहरूमा उन्नत स्तरको मानसिक संकल्प हुनु ।

(३) जनतासँग घुलमिल गर्ने, उनीहरूको माया र विश्वास जिने, उनीहरूको दुःख-सुखमा

खगेन्द्र कर्ण

राणा प्रधानमन्त्री जुद्धशमशेरले पदम शमशेरलाई श्री ३ को पदवी दिने बेलायता भनेका थिए- 'मैराइ-भारदार नेपालमा 'पार्लियमेन्ट' बन्नुपर्छ भन्छन् । समुद्रको सीमा नछोएको देशमा केही 'पार्लियमेन्ट' बन्न सक्छ ? उनले यो अभिव्यक्ति दिएको दुई दशकपछि मुलुकमा संसद् स्थापना भएको थियो । त्यो बेला संसार मूलतः दुई ध्रुवमा बाँटिएको थियो । लोकतन्त्रवादी र तानाशाही जुन पनि कायम छ । यद्यपि कतिपय तानाशाहहरूले चारित्रिक परिमार्जन गरेका छन् ।

नेपालमा २०७७ मा प्राप्त लोकतन्त्र २०१५ मा संस्थागत गर्ने प्रयास भएको थियो । त्यो बेलाको ध्रुवीकरण पूर्णरूपमा लोकतन्त्रको पक्षमा थियो । जहाँ निर्वाचनमा लोकतन्त्र पक्ष शक्ति नेपाली कांग्रेस दुई तिहाई मतले विजय प्राप्त गरेको थियो । तर, जसरी संसार दुई विचारधारा, ध्रुवमा बाँटिएको थियो, त्यसरी नै नेपालको आन्तरिक राजनीति पनि दुई विचारमा विभक्त थियो । एकतर्फ आधुनिक लोकतन्त्रको आगो बोकेका प्रधानमन्त्री विश्वेश्वरप्रसाद कोइराला थिए । अर्कातिर निरंकुशतामा हुर्केको परम्परागत राजकीय शक्ति बोकेका राजा महेन्द्र थिए । वीपीको उद्देश्य नेपाली राष्ट्रियता र राज्यलाई लोकतान्त्रिक तवरले समावेशी, अहिंसात्मक र उदार बनाउनु थियो । महेन्द्रको तर्क हुने गर्थ्यो, नेपालको भौगोलिक विकटता, साक्षरता दरको कमीका कारणले 'संसदीय प्रजातन्त्र'लाई आवश्यक हुने गरी जनताको आम आकांक्षा अभिव्यक्त हुन सक्दैन । उनको अर्को तर्क भौगोलिक अखण्डताको सवालमा हुने गर्थ्यो । जुन उनी खतरामा परेको तर्क गर्थे । यस्ता अनेक तर्क महेन्द्र र उनका अनुयायीको हुने गर्थ्यो । परिणाम स्वरूप महेन्द्रले २०१७ पुस १ मा शाही 'कू' मञ्चन गरे । निर्वाचित सरकारलाई अपदस्थ गरे । संसद भंग गरे । लोकतन्त्रको हत्या गरे । तानाशाही शासन व्यवस्थाको डिजाइन गरे । जसको नामकरण गरे, पञ्चायती शासन व्यवस्था थियो । जहाँ सिद्धान्ततः तहगत रूपमा प्रतिनिधिमुलक संस्था थियो । राष्ट्रिय पञ्चायतको निर्माण गरेका थिए । राजनीतिक दलमाथि प्रतिबन्ध लगाएका थिए । अन्तर्गत अधिकार दरबारमा अन्तर्निहित गरेका थिए । महेन्द्रका अनुयायीहरूले वीपी सरकार अपदस्थ गर्नुका पछाडि अनेकनु कारण प्रस्तुत गर्ने गरेका थिए । जसमध्ये एउटा थियो, देशको भौगोलिक अखण्डता माथि खतराको 'प्रोपोगन्डा' । जुन हालसालैको दशकमा पनि अनेकनु देशका तानाशाहहरूको सत्तामा पुग्ने र सत्तामा बस्नका रहने ठूलो हतियार भएको छ ।

महेन्द्रले शासन सत्ता आफ्नो हातमा लिएपछिको

यो अवस्थालाई सत्ता कब्जा भनिन्छ

अनुकूलको शासन व्यवस्था चाहन्छ । आफ्नो अनुकूल नभएपछि संसद् विघटन अथवा लोकतन्त्रको हत्यालाई पनि वैधता प्रदान गरिरहेका हुन्छन् ।

२०७२ मा नेपालको संविधान जारी हुनुभन्दा केही घन्टाअघि तत्कालीन भारतीय विदेश सचिव एवं हालका विदेश मन्त्री एस.जयशंकर संविधान निर्माणमा केही ढिलाइ गर्न दबाव दिएका थिए । त्यो दबावको बाहिरी अजेन्डा आन्दोलनरत मधेसी दललाई पनि संविधान निर्माण प्रक्रियामा सहभागी गराउनु भनिए तापनि त्यसभित्र भारतको आफ्नै 'हिडन अजेन्डा'हरू थियो भन्ने अनुमान लगाउन कठिन छैन । जुन समयक्रम अनुसार खुलासा हुँदै गएको छ । हालै भारतका पूर्व विदेश सचिव एवम् राष्ट्रिय सुरक्षा सल्लाहकार शिवशंकर मेननले प्रकाशित गरेको पुस्तक 'इन्डिया एण्ड एशियन जिओपोलिटिक्स'मा उल्लेख गरेका छन् कि नेपालको संविधानसभाले पारित गरिसकेको संविधान परिवर्तन गर्न भारतले सार्वजनिकरूपमा दबाव दिएको थियो । पुस्तकमा मेननले लेखेका छन्- 'भारतका केही राजनीतिक दल र संस्थाहरू नेपालमा राजतन्त्र र हिन्दू राष्ट्र पुनःस्थापन गर्न चाहन्छन् ।' निश्चित रूपमा नेपालको राजनीतिमा भारतीय संस्थापन पक्षको प्रभावलाई नकार्न सकिँदैन । २०४६ सालको परिवर्तन, सात दल र माओवादीबीच २०६२ सालमा भएको चर्चित १२ बुँदे सम्झौता र २०६३ सालको जनआन्दोलनमा तत्कालीन भारतीय प्रधानमन्त्री मनमोहन सिंहका दूत बनेर काठमाडौँ आएका कर्ण सिंहको भूमिका । यी सबै परिवर्तनहरूमा भारतीय पक्षको सहभागिता जगजोहरे नै छ ।

नयाँ संविधान निर्माण भएपछि त्यो अनुरूप २०७४ सालमा निर्वाचन भएको थियो । त्यो निर्वाचनमा एमाले र माओवादी मिलेर बनेको वाम गठबन्धन कुनै विदेशी शक्तिको जोडबलमा बनेको थियो भन्न सक्ने मान्नुपर्ने अवस्था छैन । नेकपाभित्रको द्वन्द्व समाधान गर्न चिनियाँ टोली जुनस्तरमा दौडधूप गरेका थिए, त्यो कुनै पनि कोणबाट शोभनीय थिएन । राष्ट्रियताको मुख्य श्रोत राजनीति दलहरू हुन्छन् । ती राजनीतिक दलहरू नै विदेशीको डिजाइन अनुसार जुट्ने अथवा फुट्ने हो भने देशमा बाँकी के रहन्छ ? नेकपाभित्रको भगडा र चिनियाँ दूतको दौडधूप चलिरहेकै बेला भानुभक्त जयन्तीको अवसरमा ओलीले 'राम' नेपालको ठोरीमा जन्मेको ठोक्नुवा गर्दिए ।

यो ठोक्नुवापछि ओलीको आलोचना र समर्थनको लहर चलेको थियो । तर, उक्त अभिव्यक्तिभित्र लुकेको सन्देश कसैले बुझ्न सकेनन् । उनले प्रस्ट सन्देश दिएका थिए- 'भारत र नेपालका रामभक्त एक हौं ।' त्यो अभिव्यक्ति लगत्तै २०७५ कात्तिक ५ गते 'रञ्ज' प्रमुख सामन्त गोपाल मध्यरातामा बालुवाटार प्रवेश गरेका थिए । उनको मध्यरातामा भएको बालुवाटार भ्रमणले नेपालको राजनीतिक कोर्ष नै परिवर्तन गरिदियो । गोपाल बालुवाटार भ्रमण गरेको ठीक

६० दिनपछि अर्थात् पुस ५ गते ओलीले संविधानमा उल्लेख नभएको प्रावधान प्रयोग गर्दै संसद् विघटन गरे । अध्यादेश मार्फत संवैधानिक आयोगमा आफ्ना खलतीका मानिसहरूलाई नियुक्ति गरे ।

यो अवस्थालाई सत्ता कब्जा भनिन्छ । कोरोनाको कहरमा जनता रोग, भोक र शोकले आक्रान्त भइसकेको बेला करोडौँ खर्च गरेर ठोरीको रामलाई खुसी बनाउने योजना बनाउँदै थिए । मार्क्सका अनुयायी पूर्णरूपमा गोयलको मन्त्र अनुसार रामभक्तमा रूपान्तरण भइसकेका थिए । पशुपतिमा सुनको जलहरी चढाउन थालेका थिए । तर, विडम्बना ओलीको योजना अदालतले तुहाइदियो । संसद् विघटनको निर्णय अदालतले उठाइदियो । संसद् पुनःस्थापना भएको थियो । एउटा योजनामा धोका खाएको ओली फेरि अर्को योजनामा सफलता प्राप्त गर्‍यो । २०७७ फागुन २३ मा अदालतले नेकपाको विभाजनको फैसला सुनाउँदै एमाले र माओवादी ब्युँत्याइदियो । जुन ओलीको भित्री इच्छा पनि थियो । खेल फेरि ओलीको हातमा आएको थियो । त्यसपछि उनको क्रियाकलाप संसद् पङ्क बनाउनुमा थियो, कामविहीन बनाइएको थियो । माओवादीले सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिएको थिएन । ओलीले संसद्लाई पुनः वध गर्ने योजना अनुरूप विश्वासको मत लिने अग्रसरता देखाएका थिए । उनी विश्वासको मत लिन सकेनन् ।

सभ्य मुलुकका नेताहरू यस्तो अवस्थामा राजीनामा दिएर मार्ग प्रशस्त गर्छन् । तर, ओली पुनः संविधानको धारा ७६(३) अनुसार प्रधानमन्त्री नियुक्त भए । नियुक्ति भएको ३० दिनभित्र संसद्बाट विश्वास मत लिनुपर्नेमा उनले सार्वजनिक रूपमा आफूसँग बहुमत नभएको घोषणा गरेका थिए । तर, उनी धारा ७६(५)को जालझेल पड्यन्त्र रूद्ध पुनः २०७८ जेठ ८ मा मध्यरातामा संसद् विघटनको सिफारिस गरे, अनि राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले पनि तत्काले अनुमोदन गरिन् । उनले आफ्नो मिसन अनुसार नै संसद् विघटन गरेका थिए । जुन मुद्दा फेरि अदालतमा विचारधीन छ । ओलीलाई गोयलले दिएको मन्त्रको अर्को असर जसपामा देखियो । रामभक्त ओलीको हनुमान महन्थ ठाकुर बनेका छन् । ओली-सत्ता जोगाउन महन्थले आफ्नो दल समेत फुटाउन तयार भए । मन्त्रपरिषद् पुनर्गठन गरियो, जहाँ संसद्मा ३२ सिट भएको जसपालाई ११ मन्त्रालयबाट पुरस्कृत गरिएको छ । आफ्नै दल एमालेका वरिष्ठ नेताहरूलाई पनि ओलीले पाखा लगाएका छन् । नेपालका राजनीतिक दलहरूसँग अदालतको फैसलाको प्रतिक्षा गर्नुको विकल्प छैन । अदालतको फैसला ओलीको पक्षमा आए पनि अथवा नआए पनि निश्चित के छ भने सामन्तहरूको साथ पाएको ओलीले संविधान र लोकतन्त्रमाथि भने कडा प्रहार गर्न कुनै कसर बाँकी राखे छैनन् ।

साप्ताहिक सञ्जाल

गर्मा छोरी भएकै कारण कति पटक एउटा नारीले गर्भपतन गराएकी हुन्छिन् अनि छोरा जन्माउनको लागि हस्पिटल जाँदा सोधिने गरिन्छ महिला डाक्टर हुनुहुन्छ ? हाम्रो समाजको तितो यथार्थ ।

- स्मृति क्षेत्री

कहाँ इज्जत मिल्छ र नारीको अपमान गरेर मानिस बन्ने भए देखाऊ नारीको सम्मान गरेर ।

- फापाली समृद्धि

आफ्नो कर्तव्यलाई बिर्सिएर अर्कोको दायित्व मात्रै सम्पिन्ने प्रवृत्तिले हामीलाई कहिल्यै पनि फाइदा गर्दैन ।

- सानी शर्मा

याङ्मा क्षेत्रमा फूलेको सुनपाती : समुद्री सतहदेखि चार हजार चार सयको उचाइमा रहेको ताप्लेजुङको फत्ताङलुङ गाउँपालिका-७, याङ्मा क्षेत्रमा फूलेको सुनपाती ।

स्वास्थ्यकर्मीको मनोबल बढाउँदै हिलिहाड

पाँचथर, असार २१। जिल्लाको हिलिहाड गाउँपालिकाले नयाँ आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रममा स्वास्थ्यकर्मीहरूको मनोबल बढाउने कार्यक्रम ल्याएको छ ।

कोभिड-१९ संक्रमणको महामारीविरुद्ध अग्रभागमा खटिरहेका स्वास्थ्यकर्मीहरूको मनोबल उच्च राख्दै गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउन हौसला बढाउने उद्देश्यसहित गाउँपालिकाले स्वास्थ्यकर्मी तथा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको सुविधा बढाएको छ ।

गाउँपालिकाले करार सेवामा काम गर्दै आएका स्वास्थ्यकर्मीहरूको तलब एकैसाथ सात हजार रूपैयाँका दरले वृद्धि गरेको छ । सामुदायिक स्वास्थ्य एकाइहरूमा कार्यरत करार सेवामा स्वास्थ्यकर्मीहरूले हाल मासिक १८ हजार रूपैयाँ तलब पाउँदै आएका गाउँपालिकाले उक्त तलब वृद्धि गरी २५ हजार रूपैयाँ पुऱ्याएको छ । यस्तै

स्वास्थ्य संस्थाहरूमा करारमा कार्यरत कार्यालय सहयोगीहरूको तलब नौ हजार छ सय रूपैयाँबाट वृद्धि गरी मासिक १५ हजार रूपैयाँ पुऱ्याइएको छ ।

गाउँपालिकाले महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई समुदायमा परिचालित हुन उत्प्रेरित गर्न खाजा तथा पोशाक खर्चका रूपमा वार्षिक २४ हजार रूपैयाँका दरले सुविधा उपलब्ध गराउने विषयलाई समेत नीति तथा कार्यक्रममा समेटेको छ ।

हिलिहाडले गत वर्षदेखि नै महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई बढी सुविधा दिई उत्प्रेरित गरेको भनी प्रसंशा हुने गरेको छ ।

गाउँपालिकाले अन्य स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीलाई भने विगतदेखि नै विड्दै आएको प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराउने भएको छ । गाउँपालिकाले स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रमको पहुँच विस्तारका लागि तीन

लाख रूपैयाँ बजेट छुट्टयाएको छ । स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रममा सामेल हुन चाहने तर दर्ता शुल्क बुझाउन नसकेका गाउँपालिकाबासीका लागि उक्त बजेट छुट्टयाइएको हो ।

हिलिहाडले आगामी वर्ष आवश्यकता अनुसार वडाहरूमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्न समेत विनियोजन गरेको छ । संक्रमितको पहिचान, कोभिड-१९ को नियन्त्रण, रोकथाम तथा उपचार र यस्तै प्रकारका महामारीविरुद्ध लड्न गाउँपालिकाको प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा ८५ लाख रूपैयाँ बजेट विनियोजन गरिएको गाउँपालिकाका अध्यक्ष भुवानीप्रसाद लिड्डेले जानकारी दिए । त्यस्तै यस गाउँपालिकाले महामारीका समयमा दीर्घरोगीहरूलाई अत्यावश्यक औषधिहरूको निःशुल्क वितरणका लागि समेत बजेटको प्रवन्ध गरेको छ ।

पहिरोबाट क्षति

भापा, असार २१। संखुवासभाको सिलिचोड गाउँपालिका-१ सिसुवाखोलाको तेन्डोडमा पहिरोबाट एक घर पुरिएको छ । अचिरत वर्षासँगै आएको पहिरोले एक घरमा क्षति पुऱ्याउनु साथै ८० वर्षीय छत्तीसकुमार घाइते हुनुभएको वडाध्यक्ष अलक्षकुमार राईले बताए ।

घरमाथिबाट आएको पहिरोले माथिल्लो तेन्डोडका उनको घर पूर्णरूपमा क्षति भएको छ । घाइतेको स्थानीय स्वास्थ्य केन्द्रमा उपचार भइरहेको छ । उनको टाउको र अनुहारमा चोट लागेको छ । पहिरोबाट उनको श्रीमती सुखमाया राई र नातिनी भागेर बाँचन सफल भएको वडाध्यक्ष राईले जानकारी दिइन् ।

लोकसेवाको परीक्षा खलाउन माग

इलाम, असार २१। इलामको महेन्द्रतन बहुमुखी क्याम्पसमा लो कसेवा आयोगको परीक्षा सुनिश्चित नहुँदा विद्यार्थीहरू समस्यामा परेका छन् ।

लो कसेवा परीक्षाको सुनिश्चितताको माग गर्दै उनीहरू हाल आन्दोलनमा उत्रिएका छन् । लाखौं रूपैयाँ खर्च गर्दै अध्ययन गरे पनि लोकसेवा आयोगको परीक्षामा भिड्न नपाउने र स्नातक गरेको विषयमा थप पढाइमा कठिनाई भएको भन्दै महेन्द्रतन बहुमुखी क्याम्पसस्थित वीएस्सी बागवानीका विद्यार्थी

आन्दोलनमा उत्रिएका हुन् । विएस्सी बागवानीका विद्यार्थीले मापदण्ड पुगेका कृषि सेवा समूह बागवानी, कृषि प्रसार, बाली संरक्षण, माटो विज्ञान र बाली विकासमा लोकसेवा आयोगको सुनिश्चितता हुनुपर्ने मागसहित आन्दोलित भएका हुन् ।

महेन्द्रतन बहुमुखी क्याम्पसमा २०६९ सालदेखि बागवानी विषय अध्यापन हुँदै आएको छ । यो समस्या पहिलोदेखि कै भए पनि हालसम्म माग सुनुवाइ नहुँदा र चार ब्याच अध्ययन भइसकदा समेत कसैले पनि चासो नदेखाएकोमा उनीहरूको दुखैछ ।

बास्मती धानको व्यावसायिक खेती

भापा, असार २१। पकाउंदा र भोजन गर्दा समेत मगमग बास्मा चलने स्वादिष्ट बास्मती चामललाई संरक्षण गर्ने ध्येयले राष्ट्रिय खाद्य बैंक कम्पनीले मुलुकका विभिन्न जिल्लामा बास्मती धानको व्यावसायिक खेती शुरुवात गरेको छ ।

भापा, कैलाली, बर्दिया र कास्की लगायतका जिल्लामा यस वर्ष पाँच सय विगाह जग्गा भाडामा लिएर कम्पनीले बास्मती धानको वीऊ रोप्न शुरुवात गरेको कम्पनीका अध्यक्ष शंकरनाथ उप्रेतीले बताए । कम्पनीले भापाको गौरादह नगरपालिका वडा नं. २ र ७ मा ५० विगाह जग्गा लिजमा लिएर बास्मती धानको खेती शुरु गरेको छ । सयभन्दा बढी रोपाहार लगाएर परम्परागत रूपमै धुमधामका साथ रोपाइँ गरेको थियो ।

यसको खेती गर्दैन्नु '। रोपेको एक सय २० दिनमा मन्सुली लगायतका धान पाक्ने भए पनि बास्मती धान एक सय ५० दिनमा मात्र पाक्ने उनको भनाइ छ ।

थोरै भए पनि भापाको पूर्वोत्तर क्षेत्र बाहुनडाँगी र दक्षिण क्षेत्रमा बास्मती धानको खेती हुने गरेको छ । तर, राष्ट्रिय खाद्य बैंकले जिल्लामा गरिरहेको बास्मती धानको खेतीबारे कृषिज्ञान केन्द्रमा कुनै पनि जानकारी नआएको बताए । दुई अर्बको पुँजी रहेको खाद्यान्न बैंकका ७७ वटै जिल्लामा कार्यालय रहेको र मुलुकका सात सय ५३ वटै स्थानीय तहमा कार्यक्षेत्र रहेको अध्यक्ष उप्रेती बताए ।

स्थानीय १३ किसानको पाँच विगाह जमिन प्रति विगाह वार्षिक ३५ हजार रूपैयाँका दरले भाडामा लिइएको उनले जानकारी दिए । आगामी वर्षदेखि भापामै सयौं विगाहमा बास्मती धानको खेती विस्तार गर्ने योजना रहेको उनले जानकारी दिए । कम्पनीको भापाका संयोजक धनञ्जय चुँडालका अनुसार गौरादहमा कालो नुनिया, हल्ला बास्मती, हाइब्रिड कालो नुनिया र रैथाने बास्मतीको वीऊ रोपिएको छ ।

खेत जोत्न, वीऊ उखेल्न र रोपाइँ गर्न स्थानीयबासीले नै रोजगारी पाएका छन् । अर्को सालदेखि यान्त्रिकीकरण गरेर खेती गरिने कम्पनीले जनाएको छ ।

कृषिको उत्पादन, भण्डारण र विक्रीवितरण आफैले गर्ने नीति अनुरूप देशभर धानखेती गर्ने यो पहिलो कम्पनी हो । जिल्लामा कूल ८७ हजार पाँच सय हेक्टर क्षेत्रमा धानखेती भइरहेको छ । ती मध्ये ६ देखि ७ प्रतिशत मात्र बास्मती धानको खेती हुँदै आएको कृषिज्ञान केन्द्रका विज्ञ शालिकराम भट्टराइले जानकारी दिए । अन्य धानको तुलनामा यसको उत्पादन कम हुने र पाक्ने समय पनि बढी हुने हुँदा किसानहरूको यसप्रति खासै रुची नभएको उनको भनाइ छ ।

कृषि, माटो, वनस्पति, वातावरण, पर्यटन तथा जलस्रोत विज्ञहरू, कृषि प्राविधिक र कोरिया, जापान, चीनबाट कृषि तालिम लिएका अनुभव प्राप्त व्यक्तिकहरूको संयुक्त लगानीमा यो बैंकको स्थापना गरिएको उनको दावी छ । बैंकमा हालसम्म पाँच सय ८७ जना प्रमोटर शेयर सदस्य रहेको र निकट भविष्यमै यसले एक हजार शेयर सदस्य पुऱ्याउने लक्ष्य लिएको छ ।

भापा, मोरङ र सुनसरीका लागि नमुना परियोजनाका रूपमा गौरादहमा यसले धानखेती गरेको जनाएको छ । अन्य प्रजातिको धानको तुलनामा बास्मती धानमा पोषक तत्वको मात्रा बढी हुने हुँदा यसको खेती गरिएको उनले बताए । उनका अनुसार फुड एण्ड न्युट्रिशनको बारेमा जानकारी दिलाउने, पोषणयुक्त खानेकुरा उत्पादन गर्ने र अर्थानिक कृषि उपजहरू उत्पादनमा लगाउने बैंकको मुख्य लक्ष्य रहेको छ । लाखौंलाई रोजगार दिने र परीनभरतालाई घटाएर मुलुकलाई कृषिउपजमा आत्मनिर्भर बनाउने उनले बताए । रासस

सुकेटार विमानस्थलमा नियमित उडान शुरु

ताप्लेजुङ, असार २१। ताप्लेजुङ जिल्लाको सुकेटार विमानस्थलमा सोमवारदेखि नियमित नेपाल वायु सेवा निगमले उडान शुरु गरेको छ ।

कोभिडका कारणले नियमित उडान दुई महिना बन्द भएको थियो । सोमवार काठमाडौँबाट नौ यात्रु लिएर आएको विमान नौ सय खराबीका कारण अवतरण हुन नसकेको सुकेटार विमानस्थलका स्टेसन इन्चार्ज लोकेन्द्र लिम्बूले बताए । १२ मिनेटभन्दा बढी अवतरणको प्रयास गर्दा पनि मौसमका

कारणले अवतरण हुन नसकेर काठमाडौँमै फर्किएको जनाइएको छ । ताप्लेजुङबाट १२ यात्रु काठमाडौँ जानका लागि बुकिङ गरेर सुकेटार विमानस्थलसम्म पुगेका थिए । मौसमका कारणले विमान अवतरण हुन नसकदा पूर्ण फुड्लिङ बजार फर्किएको लिम्बूले बताए । सुकेटारमा हप्तामा चार दिन (सोमवार, बुधवार, शुक्रवार र शनिवार) नियमित उडान हुने सुकेटार विमानस्थल कार्यालयले जनाएको छ ।

तत्कालका लागि काठमाडौँदेखि ताप्लेजुङसम्म सात हजार ५० रूपैयाँ र ताप्लेजुङदेखि काठमाडौँ सात हजार एक सय ९० रूपैयाँ भाडा शुल्क तोकिएको सुकेटार विमानस्थल कार्यालयले जनाएको छ । निगमले ताप्लेजुङदेखि प्रदेश नं. १ राजधानी विराटनगरमा पनि नियमित उडानका लागि प्रक्रिया अगाडि बढाइरहेको बताइएको छ ।

ताप्लेजुङ-पाथीभरा सफल यात्रा

बितामोडबाट ताप्लेजुङ हुँदै पाथीभरा मन्दिरसम्म साथै थेचम्बु, मेमेडसम्मको सफल यात्राका लागि हामीलाई सम्भन्नुहोस् ।

ताप्लेजुङ पाथीभरा काउन्टर
मो. ९८०३२५०४७२ / ९८०१३६४०९३

मोटरसाइकल हराएको सूचना

यही मिति २०७८ असार १९ गते बितामोड बाट नं. २ श्रीहरी टोलस्थित आफ्नै घरको बरन्डामा पार्किङ गरी राखेको बजाज कम्पनीको १५० सीसीको पल्सर, इन्जीन नं. DHYRLM92072, चेसीस नं. MD2A77CYSLPM46045 भएको प्रदेश नं. १-०१-०१३४८५८ नं. को रातो-कालो रंगको पल्सर मोटरसाइकल हराइरहेको हुँदा देख्नु वा भेट्नु हुने महानुभावले नजिकको प्रहरी कार्यालय वा तलको फोन नम्बरमा सम्पर्क गरिदिनुहुन अनुरोध छ ।

बेनुप्रसाद सेलुवाल
सम्पर्क : ९८१५००५२५२

श्री जुकेखाडी सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

अर्जुनधारा नगरपालिका-३, भापा
काठ बोलपत्रद्वारा लिलाम बिज्रीको सूचना

श्री जुकेखाडी सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको वनबाट उत्पादित लोथिया घाटगढीमा विभिन्न लट र पायलमा विभाजित तिन् परिमाणको काठ जे-जस्तो अवस्थामा छ सोही अवस्थामा आफ्नै खर्चमा उठाई लैजानुपर्ने गरी लिलाम बिज्री गर्नुपर्ने भएकोले यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । इच्छुक ब्याक्ति, संघ-संस्था, फर्म वा कम्पनीले यो सूचना पूर्वाञ्चल पत्रिकामा प्रथम पटक प्रकाशित भएको मितिले २१ दिनभित्र शिलबन्दीको बोलपत्र दाखिला गर्न अर्हवान गरिन्छ ।

तपस्विल

१ वन पैसावारको विवरण :

क्र.सं.	लट नं./पायल	जात	किसिम	थान	परिमाण	न्यूनतम	कटान	खर्च
१	३/१६	साल	गोलीया	४७	५३८.३४	१३.३५.८५०	१०६.८६८	
२	३/१७	साल	गोलीया	३३	२९८.३५	७४.५७.७५१	५९.६५०	
३	३/२२	साल	गोलीया	४५	५५८.८८	१३.९९.४५०	१११.७९५	
४	३/२३	साल	गोलीया	९५	११०६.३४	२७.६५.८५०	२२९.२६८	
५	३/१८	साल	गोलीया	४१	४९६.६६	१२.९५.६५०	९९.३३९	

सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सफाई

अत्याधुनिक ट्रबो (Trabo) प्रविधि सिस्टमको ठूलो ट्याङ्कीबाट स्लोमा डगचरहित हजुरहरूको सेफ्टी ट्याङ्की सरसफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्भन्नुहोस् ।

घट फोन मट्ट सेवा

सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सफाई

सम्पर्क : ०२३-५५०६२०
९८४२६५५७००, ९८०४९३८१००

ताप्लेजुङ-पाथीभरा सफल यात्रा

बितामोडबाट ताप्लेजुङ हुँदै पाथीभरा मन्दिरसम्म साथै थेचम्बु, मेमेडसम्मको सफल यात्राका लागि हामीलाई सम्भन्नुहोस् ।

ताप्लेजुङ पाथीभरा काउन्टर
मो. ९८०३२५०४७२ / ९८०१३६४०९३

चिनारी राजश्व सेवा सेन्टर

- अनलाइन कर भुक्तानी / कर चुक्ता प्रमाणपत्र
- पर्सनल पान नम्बर पनि बनाइन्छ ।
- सरकारी निकायमा व्यवसाय वर्ता गर्नको लागि कागजात तयार गर्ने ।
- लेखा परीक्षण / VAT BILL सम्बन्धी काम
मो. ९८०१९७६५०६, ९८४२६५४३७५

सेफ्टी ट्याङ्की सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला ।

भापा सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सफाई

बितामोड सम्पर्क :
राजकुमार श्रेष्ठ
९८५२६५४००५
९८०६०१०४१०
९८४२६५३६२७
०२३-५४६००५

दमक सम्पर्क :
देवी सिटोला
९८२४९७९१८५
९८४२७६०२६५
९८४२३३२४३०

भापामै सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमको ट्याङ्कीबाट सफाई गरिन्छ ।

सुरक्षा गार्डको आवश्यकता

२५ वर्ष माथि ५० वर्षसम्म उमेर भएका पुरुष र २० वर्षदेखि ३० वर्ष उमेर भएका महिला सेक्युरिटी गार्डको आवश्यकता परेको हुँदा इच्छुकले त-सम्पर्क गर्नुहोला ।

भू.पू. आर्मी, प्रहरीलाई विशेष ग्राह्यता ।
विराट गोर्खा सेक्युरिटी प्रा. लि.
सम्पर्क कार्यालय बितामोड
सिटी सेन्टर पूर्व, देवी कलेज रोड
फोन : ९८४२६५२०२०,
९८०४७३९५६८, ९८०४५६७८७२

अर्जुनधारा यातायात प्रा.लि.द्वारा सञ्चालित आरम्भकारी यात्रा

बितामोडबाट रवि विहान ९ बजे गाडी नम्बर १७९९ अनुप, ९८४२६९८२४८, ५४६ उत्तम ९८४२६७२८२४, चन्द्र ५२६- ९८६७९९३४१९ साथै समालटार, २:१५ बजे सातबुद्ध २:४५ बजे दैनिक सेवा उपलब्ध छ ।

अध्यक्ष: गोपाल विमिरे (९८४२६८७५६),
बितामोड काउन्टर सीताराम आचार्य
९८४२६३९५२

साम्ना सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सरसफाई

भापामै पहिलोबाट भ्याकुम सिस्टमको ठूलो र सस्तो ढल तथा सेफ्टी ट्याङ्की सरसफाईको लागि हामीलाई सम्भन्नुहोस् ।

साङ्गा सेफ्टी ट्याङ्की

सम्पर्क : ९८१४९९३७१२,
९८२४९८९१७४, ९८४२६७७८५५,
९८६२६४८२८२

हाइजोनी तथा नसाका समस्याहरूको सफल उपचार

पूर्वाञ्चलकै पहिलो तथा एकमात्र फरक चिकित्साको उपचार स्याक पूर्वाञ्चल अस्पताल बितामोड भापामा हाइजोनी तथा नसाका विरामीहरूको सफल उपचार ।

जाँच तथा उपचार हुने समस्याहरू
- गर्धन, डाँड, कम्मर चुन्ने, डिस्क प्रोल्नाप्स, नसा च्यापिएको, हड्डी खिडिएको
- बाघ रोग, युरिक एसिड बढेको, आर्थराइटिस, जोनी चुन्ने, जोनी जाम भएको
- शरीर फुसफुसाउने, पोल्ने, लाटो हुने, कान्ने,
- प्यारालाइसिस तथा हिड्न गाह्रो हुने शरीरको एक वा दुवै भाग नचल्ने, मुख बाङ्गिएको
विरामीलाई भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ ।
- प्यारालाइसिस भएकाले तालु नसक्ने विरामीका लागि अस्पतालमा भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ ।

स्याक पूर्वाञ्चल अस्पताल, कनकाई रोड
नेपाल टेलिकम पूर्व बितामोड, भापा (फोन : ०२३-५४०१२३, ९८०३५४६१९९)

ज्यो. मधुसूदन रिजाल (स्वर्णपदक विजेता)
वैदिक व्योतिष परामर्श केन्द्र
सन्धिखर्क रोड, बितामोड (९८४२०५४१९)

मेध (वु. वे. चो. ला. लि. लु. लो. लो. अ) - प्रतिक्षा गरिएको उपलब्धि प्राप्त हुनेछ । विभिन्न भौतिक साधन जुटाउने अवसर मिलिनेछ । धन लाभ हुनाले सोख पूरा गर्न सकिनेछ ।
बुध (इ. उ. ए. ओ. बा. बि. बु. वे. तो) - दिउंसोदेखि सहयोगीहरू जुटनाले दिगो फाइदा हुने जिम्मेवारी प्राप्त हुनेछ । रोकिएका काम बन्नेछन् भने फाइदाको स्रोत पहिल्याउन सकिनेछ ।
मिथुन (का. कि. कु. घ. ड. ङ. के. को. हा) - उद्योग र व्यापारमा विशेष लाभ हुनेछ । बलभन्दा बढिको उपयोगले बढी फाइदा दिलाउनेछ । यात्राको

सम्भावना देखिएको छ ।
कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो) - विभिन्न अवसरले पछ्याउनेछन् भने ज्ञान, कला र व्यक्तित्वमा निखारता आउनेछ । मेहनतले नाम, दाम र इनाम दिलाउनेछ ।
सिंह (भा. मि. मु. मे. मो. टा. टि. टु. टो) - पारिवारिक जमघटका बीच स्वादिष्ट खानपानको अवसर प्राप्त हुनेछ । आकर्षक उपहारले उत्साह जगाउनेछ ।
कन्या (टो. प. पि. पो. प. पा. प. पे. पो) - दिउंसोदेखि परिस्थिति केही कमजोर बन्न सक्छ । विवादास्पद कामको जिम्मेवारी आउनेछ भने फजुल खर्च पनि बढ्ने

सम्भावना छ ।
तुला (र. रि. रु. रे. रो. ता. ति. तु. तो) - खर्च लागे पनि प्रयत्न गर्दा काममा सकारात्मक संकेत प्राप्त हुनेछ । पछिका लागि केही वस्तु त्याग्नुपर्ने हुन सक्छ ।
बुधियक (तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. यि. यु) - मेहनतीहरूका लागि दिन फलदायी रहनेछ । आजको श्रमबाट पछिलाई फाइदा हुनेछ । दिउंसोदेखि पारिवारिक भेटघाटले खुशियाली छाउनेछ ।
धनु (ये. यो. म. मि. मय. मय. पा. प. पे. पो) - नयाँ योजना थाल्ने समय आएको छ । तर, अरूको भरपर्दा काम विग्रन सक्छ । आगन्तुकले पनि अलमल्याउन सक्छन् ।

सम्भावना छ ।
मकर (मो. ज. जि. सि. सु. से. सो. गो. गि) - मेहनत गर्दा आम्दानीका स्रोत फेला पर्नेछन् । आवश्यक भौतिक साधन सजिलै जुट्नेछन् । आम्दानी बढनाले उत्साह जग्नेछ ।
कुम्भ (गु. मे. गो. सा. सि. सु. से. सो. दा) - श्रमको उचित मूल्य पाइनेछ । व्यापारमा राम्रै फड्को मार्न सकिनेछ । खर्च बढ्नाले अर्थ अभाव हुनेछ ।
मीन (दि. दु. थ. म. ज. दे. दो. च. धि.) - आवश्यकता पूरा गर्न सरसफा ता श्रण लिनुपर्ने हुन सक्छ । सोखले फजुल खर्च बढाउनेछ । अटिको काममा बाधा हुन सक्छ ।

सम्पर्क नं. ९८२२६७३३२४, ९८४२७०१९६